

Մ Ա Ն Կ Ա Ն Յ

թիւ 2

1889

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 15

Մ Ա Ր Դ Ն Յ' Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ի

Ձերդ ազագուն տերեւիկ
Ձոր սասիկ շունչ բուռն հովուն
Գոգցես դրած խաղաչիկ
Քշէ սանի դէպ հեռուն .

Որպէս ծովու ալիքներ
Որ միշտ հողմոց ի սասան ,
Բաղխին ժայռոց անվեհեր
Եւ բեկբեկին անցն ժամայն .

Իբրու անկեր մթապս
Որ կը ծածկեն վարդ երկին ,
Եւ յ'Արեգեն բոցացայ
Խուսափելոյ կ'անհետին :

Ձմարագեղ այն ծաղիկ
Որ կը փայլի երփներփեան

Այլ մահացու խորշակիկ
Խամբէ , քողու աննշան :

Եւ փափկաքեւ գերդ քոյուն
Որ կամի պար մեկնել միշտ ,
Այլ որսորդի հետ բախուն
Նորա որսին սայ բիւր վիշտ .

Այսպէս է մարդն յ'Աշխարհի
Նշառակ բիւր վշտում ,
Մերք խեղճ , շիւն , մերք արի .
Աշխարհ այսպէս կը քողու .

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ

ՍԼԲԱՍԻԱ

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՐԱՆՑ

Ռ. Ա. Մ. Օ

Սասանան՝ Բլերմոնի Մայր եկեղեցւոյն մէջ եւ փետրաւարդ երգչուհին .

Ֆռանսայի նկարչական վայրերէն մին է արդարեւ Բլերմոն՝ այն անձուկ այլ բարձր լեռներէ շրջապատեալ քաղաքն՝ որ ատենօք Օվէրնի մայրաքաղաքն էր : Իւր մայր եկեղեցին ու երկու գեղեցիկ եկեղեցիներն բոլոր տներէն բարձր են, իւր այգիներով ծածկեալ բլուրներէն խորին ու դաւարուտ ծոցերէն՝ ուր հանքային ջուրեր կը հոսին : Գիւղերն լեռանց զառիվայրին վրայ կ'աստիճանաւորին . վերջապէս, աւելի հեռին, Բիւտը Տօմի լեռն բարձրաբերձ, ահագին բուրգ մը կը պատկերէ կապտագոյն երկնի մէջ :

Բլերմոնի շրջակայ գիւղերէն Ռուայա է միայն զմայլելին . կարկաչուն վտակ մը կը հոսի սեպաժայռերու մէջէն, ուր խրճիթներ են կառուցեալ, և այն վրտակին մի կողմն բարձրաւանդակ մը կը բարձրանայ տերեւախիտ չաքանակենիներով ծածկեալ : Գիւղին երիտասարդութիւնը անդ կ'երթայ պարել ի ձայն սրնգի, թմբկի և չեփորայի՝ որք լսելի կ'ընեն Օվէրնիական եղանակներ ոստոստուն և միանդամայն յամբընթաց, դարերէ ի վեր անփոփոխ պահուած :

Ամբողջ շարաթն, պարուց այս դաշտային գեղեցիկ սրահներն ամայի կը մնան, և շրջապայուց համար զովասուն և ասպնջական վայրեր են :

Օգոստոսի տաք օրերէ մին, աժգոյն ու բարձրահասակ երիտասարդ մը հո-

վանաւոր ծառոց միոյն տակ նստած էր : Նիհար ու գլխահակ խորհրդածութեան և ուսումնասիրութեան մէջ էր խորասոյգ, այլ դէմքն ներշնչումէ կամ թերեւս բնութեան գեղէն զուարթադին : Ծառոց վրայ թառած թռչնոց դայլայլիկին, ծղրիտին ու ճպուռին որոշ երգերուն կ'ունկնդրէր, նաև հովիւի մը երգած հին եղանակի մը հեռաւոր ձայնին : Երիտասարդ երազողն բոլոր այս ներդաշնակ ձայներուն կ'ունկնդրէր, որոց կը ձանակցէր կարկաչահոս ջրոց խոխոջն . կը թուէր իւր մտաց մէջ դրոշմել զայնս և ընդ հուպ սետր մի հանեց հին ու բզկտած զգեստին գրպանէն, մի քանի նշաններ գծեց . յետոյ սկսաւ նորէն երազել . Ռուայի մօտակայ եկեղեցւոյն զանգակն հնչեց եւ իր անուրջէն խնայ զայն . ոտքի ելաւ, որպէս հրամանի պատրաստ զինուորն . « Կէս ժամի մէջ պարտիմ զգեստս փոխել և մայր եկեղեցին երթալ . մոռցած էի թէ եպիսկոպոսն պիտի պատարագէր— Ո՛հ, ի՛նչ ստրկութիւն, ի՛նչ ստրկութիւն . . . Ո՛րքան լաւ էի հոս, անրջալի ու լուին ժամէ մը յետոյ պիտի կարենայի աւարտել հովուերգութիւնս . մի միայն տասնուհինգ օրեր կը բաւեն ինձ օրերաւ մը նուագն ամբողջացնելու համար, և պիտի ծափահարուէի ի Բարիզ, արքունիքն ալ ինձմով պիտի ըզբաղէր, ու անունս բոլոր Ֆռանսայի մէջ պիտի տարածուէր : »

Մինչ այսպէս կը մտածէր, Ռուայա յալ զուարթուն արահետներէն կ'իջնէր և տիրութեամբ համակեալ, քաղաքէն կը վերադառնար . մանուածապատ փողոցներէն անցնելով մայր եկեղեցւոյն հրապարակն հասաւ : Հոն է մեծն Բասգալի ծնած ու ապրած տունն . և այս տան մէջ կը բնակէր մեր երիտասարդ

չըջագայողն . երկրորդ յարկն խոնաւ ու
ցուրտ բակի մը վրայ նայող փոքր սեն-
եակ մը կը վարձէր : Իր պատուհանին
երկու կողմն աշտարակիկներ կը բարձ-
րանային , որոց ուրրուն ու բարձր սան-
դուղն շատ անգամներ Բասգալի փոր-
ձոց ծառայած էր : Սեպ աւտիճաններ-
ընէ վեր ելաւ արագաբար և իւր սեն-
եակն հասնելով՝ կիրակնօրեայ զգեստն
հագաւ , որ քիչ մ'աւելի նոր էր իր ա-
մենօրեայէն : Յետոյ , մեծաքայլ շրջե-
ցաւ սենեակին մէջ , բարկութեամբ
ձակտին զարնելով . « Ո՛չ , ո՛չ , ըսաւ ,
ալ չեմ կրնար այսպէս ապրիլ , միտումս
կը կոչէ զիս , պարտիմ անոր հնազան-
դիւ , և միտք չունիմ ամբողջ կեանքս
երգիոնահարութեամբ անցնել ու միշտ
թշուա՛ւ լինիլ ու արուեստի մեքենա-
գործ մը... Լաւ գիտեմ թէ պէտք է
ապրիլ , սնանիլ , հագուիլ . այլ աւելի
կը սիրեմ ամեն թշուառութիւն կրել ու
փա՛ռք ստանալ : Ո՛հ , կ'երգնում թէ իմ
ստրկութեան վերջին օրն է այս : »

Այսպէս խօսելով փոքր աշտարակին
սանդղէն ելաւ արագաքայլ և մայր ե-
կեղեցին մտաւ . երգիչոնը տանող սան-
դուղն կ'ուզուէր , երբ շուրջառով քա-
հանայ մը կեցուց զայն :

« Գերապայծառ եպիսկոպոսն պիտի
պատարագէ , ըսաւ նմա , քաղաքին
բոլոր մեծաւորներն արարողութեան
ներկայ պիտի գտնուին . կ'աղաչեմ ,
սիրելի որդեակ , ձեր գեղեցիկ եղանակ-
ներն զարկէք . ժամանակէ մ'ի վեր ձեր
պաշտօնն անհոգութեամբ կը վարէք :

— Է՛լ լաւ , տէր հայր , յարեց քիչ մը
խստութեամբ երիտասարդ երգիոնա-
հարն , պայմանագիրն ինչո՞ւ չէք խզեր .
ինձմէ լաւագոյնն կրնաք գտնել . ալ
չեմ ներշնչուիր :

— Բայց այս պայմանագիրն ձեզ կը

ստիպէ , ես բնաւ չեմ խղեր զայն , գո-
չեց քահանայն . խորհեցէք թէ ատեն
մը մեր փառքն և ուրախութիւնն եղաք
և դեռ կրնաք լինիլ , մանաւանդ այս-
օր : Արդ կը մեկնիմ . Գերապայծառը
ահա կուգայ . խոստացէք որ մեզ պիտի
գոհացնէք :

— Այո՛ , այո՛ , կը խոստանամ , միմըն-
չեց խեղճ երգիոնահարն , և մթին սանդ-
ղին մէջ աներևոյթ եղաւ : Անդ միայ-
նակ և եկեղեցւոյն մէջ առանց նայելու ,
նախկին մտածմունքն պաշարեցին զայն .
միայն Բարիզ երազեց , մեծ օքերա , աշ-
խարհական նուագ , և երգիոնահարու-
թենէ հրաժարելու երդումն ըրաւ :

Երգեցողութիւնք սկսան և անորոշ
նուագահարութիւնն յանկարծ պարի ե-
ղանակի մը փոխուեցաւ՝ ձայնաւորաց
երգած սաղմոսերգութեան խիստ ան-
յարմար : Բազոսեան պարերգ մը կը
զարնէր , զոր խալսական թատրոնի մը
համար պատրաստած էր : Ձայնաւոր մը
եկաւ իսկոյն ըսել որ դադրի և եկեղե-
ցական նուագ զարնէ : Այն ատեն , եր-
գիոնին ստեղներուն վրայ ուժգնու-
թեամբ զարնելով կատաղագին , դժո-
խային ժխոր մը յարոյց . պիտի կարծը-
ւէր թէ՝ մրրիկն կը դուռար և մայր ե-
կեղեցին պիտի փլէ՛ր շառաչմամբ . ա-
հեղասատ մրրիկէ մը կործանելով ,
Հանգիսատեսներն սարսափած էին . ա-
մենէն խելացիները կ'ըսէին թէ երգիո-
նահարն խենթեցած էր . մի քանի բա-
րեպաշտ պառաւներ կը հաւաստէին թէ
սատանան երգիոնին մէջ մտած էր և
աղմուկ կը յարուցանէր :

Եպիսկոպոսը պահ մը պատարագելէ
դադրեցաւ և խեղճ երգիոնահարն կո-
չել տուաւ , որ երգիոնի ամենամթին
խորշին մէջ կը պահուըտէր : Չէր ու-
զեր Գերապայծառն ներկայանալ : Վեր-

Ջապէս բռնութեամբ գերապայծառին առաջ տարուեցաւ . Եպիսկոպոսն քաղցրութեամբ հարցուց թէ՛ ինչ էր այս գայթակղութեան պատճառը : Պատասխանեց երգիոնահարն .

« Գերապայծառ տէ՛ր , անուշադրութեամբ ուրիշ նուագ մը կը զարնէի , որ զիս վհատեցուց : Վեց ամսէ ի վեր թախանձանօք կը խնդրէի , այլ ի զուր . որ այդ պայմանագիրն խզեն , Գեր . տէր ,

նագիրն պիտի խզեմ , և վաղն պիտի կարենաք մեկնիլ . նոյն իսկ ձեզ մի քանի յանձնարարական նամակներ պիտի տամ արքունիքը գտնուող բարեկամներու ուղղեալ , որք պիտի պաշտպանեն զձեզ :

— Ի՛նչպէս երախտագէտ լինիլ այնքան բարերարութեանց , կ'ըսէր երգիոնահարն ի գութ շարժեալ : »

Եւ խոնարհելով , Եպիսկոպոսին ձեռ-

Վերջապէս բռնութեամբ Գերապայծառին առաջ տարուեցաւ :

ալ չ'եմ կրնար ապրիլ . Բարիզ զիս կը կոչէ , հոն միայն նշանաւոր և երեւելի պիտի լինիմ , թողէք զիս մեկնիլ : »

Եւ այսպէս խօսելով , արտասուք կը հոսէին իր դժգոյն ու նիհար այտերն ի վայր :

Բարի Եպիսկոպոսն ի գութ շարժեցաւ :

« Պէտք չ'է սրտերն ու մտքերն բռնապաշտօնել , ըսաւ , թող ձեր միտունն կատարուի . այս երեկոյ , ձեր պայմա-

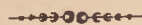
քերը կը համբուրէր :

— Ձեր երախտապարտութեան ապացոյցն տուէք երգիոնատեղին ելնելով , յարեց Եպիսկոպոսն , և այս երկնային մեղեդին լսելի ընելով , որք Քլէրմոնի բարեպաշտներուն կարծեցնել կուտան հրեշտակաց նուագն : »

Մնացեալն յաջորդ բուով

(Թարգմ .)

Մ. ԿՈՍՏԱՆԴՆԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ, ԶԻՅՈՒՆՔ

ՈՐՈՏՄԱՆ ՆՄԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ըսէ՛ք ձեր ընկերներէն մէկուն որ ձեռքերն ականջներուն վրայ դնէ, և վրայէն անցունելով բարակ չուան մը և երկու ծայրերն միասին բերելով լաւ մը ոլորեցէ՛ք ու ձախ ձեռքով լաւ մը բըռնեցէ՛ք, պատկերին մէջ ներկայացուածին նման: Եթէ ալ ձեռաց երկու մատերով թեթեւօրէն սեղմէք լարն, և կը

իրեն քաշելով յառաջ կը բերէք որոտման հարուածներ, զորս կարելի է փոխել հեռուէն լուած աղմուկներու, եղունգներու թեթեւ սեղմումով մը: Սոյն փաքրիկ փորձն ընդհանրապէս չատ կը հիացնէ իրեն ենթարկուող անձը. կարելի չէ երեւակայել թէ՛ որչա՛փ մեծ է անոր յառաջ բերած տպաւորութիւններն ականջի թմրուկին վրայ:

Թարգմ.

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

սկսիք կամաց կամաց հեռացնել ձեռքերնիդ, սոյն հետաքրքրական փորձին ենթարկուող անձը պիտի լսէ որոտման զօրաւոր դղրդիւն մը: Որոտման աղմուկը լաւ կերպիւ յառաջ բերելու համար, մէկ քանի պատրաստութիւններ պէտք են, զոր պիտի նշանակենք աստ: Լարին ծայրը հասնելէ առաջ, հարկ է միւս ձեռքով բռնել և շարունակել գործողութիւնն, փորձը ժամանակ մը երկարելու համար:

Այլ ձեռաց երկու մատանց եղունգներով լարին վրայ կրթնած և ապա՛ դէպ

ԹՈՒԱՐԱՆԱԿԱՆ ԶՈՒԱՐՃՈՒԹ

9 ԹՈՒՈՑՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐՆ

Այս թիւը զանազան յատկութիւններ ունի. հետաքրքրական և շահեկան. կարժէ որ գիտնանք:

Առաջին. — 9 թիւը բազմապատկեցէ՛ք 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, թիւերով, իւրաքանչիւր գործողութիւնէն յառաջ եկած արտադրելոյն թուանշանաց գումարը միշտ 9 պիտի ըլլայ. օրինակ. $(2 \times 9 = 18)$ $(8 + 1 = 9)$ $(3 \times 9 = 27)$ $(7 + 2 = 9)$. Եւ այլն:

Երկրորդ . — Առէ՛ք թիւ մի որ երկու թուանշաններէ կազմուած ըլլայ . այդ թուանշաններն տեղափոխեցէ՛ք , առաջինը երկրորդին և երկրորդն առաջնոյն տեղը դնելով Այնուհետեւ մեծ թուանշանէն փոքրը հանեցէ՛ք . մնացորդը կամ 9 և կամ նորա բազմապատիկն պիտի ըլլայ : Օրինակ . առէ՛ք 21 թիւն , տեղափոխենք և կը լինի 12 . մեծէն հանենք փոքրը , $21 - 12 = 9$: Եւ կամ առնունք 52 . տեղափոխենք 25 . մեծէն հանենք փոքրը՝ $52 - 25 = 27$. որ է 9 թուոյն բազմապատիկն :

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԱՃԱՊԱՐԱՆԱՑ ՎՏԱՆԳԸ

Պատուաւոր Պարսկուհի մի անգաղաքի կ'աղաչէր Աստուծոյ որ իրեն որդի մի չնորհէ : Վերջապէս որդի մի ունեցաւ , և շատ մը զոհերով Աստուծոյ գոհութիւն մատուց : Գիշեր և ցորեկ իւր սրբւոյն օրորոցին քով կ'անցնէր :

Օր մը , բազմիք երթալով , տղան իւր ամուսնոյն խնամոց յանձնեց և անոր աղաչեց որ , մինչեւ իւր գալուստը օրորոցին քովէն չհեռանայ :

Այն ինչ կիսն գուրս ելած էր , ամուսինը թագաւորէն հրաման մի ընդունեցաւ որ անմիջապէս զինքն կ'ուզէր : Անկարելի էր իւր գերագունին հրամանը մերժել . ուստի պալատը դնաց իւր սիրական շունը տղուն օրորոցին քով դնելէն վերջը :

Պարսկին գուրս ելնելուն պէս , ահա ահագին օձ մի երեւցաւ և կամոցուկ մի օրորոցին քով սահեցաւ : Շունը , տղուն պատահելիք վտանգը տեսնելով , օձին վրայ յարձակեցաւ և զայն սպանեց :

Հուսկ յետոյ Պարսկին եկաւ : Շունը ,

ըրածին վրայ ուրախացած , իւր տիրոջը առջեւ վաղեց . բայց տէրն անոր արիւնլուայ երեսը տեսնելուն պէս , իւր ձեռքի դաւազանով զայն զարկաւ և սպաննեց , կարծելով թէ նա իւր տղան սպաննած էր :

Երբ մեր մարդը սենեակը մոնելով տղուն ողջ առողջ լինիլը և օրորոցին քովը մեռած օձը տեսաւ , սկսաւ կուրծքին զարնել իւր խեղճ շանը դէմ ըրած անգթութեանը և ապերախտութեանը համար : Մի քիչ յետոյ կիսն ալ եկաւ , և զայն յուսահատ տեսնելով , վշտին պատճառը հարցուց . ամուսինը եղածը անոր պատմեց : Այն ատեն կիսը զայն յանդիմանեց անխորհրդաբար ըրածին համար . ամուսինը իւր սխալը խոստովանեցաւ և անոր աղաչեց որ իւր վրայ գթայ և անօգուտ յանդիմանութիւններ չընէ :

« Իրաւ է որ , պատասխանեց կիսն իմ յանդիմանութիւններս անօգուտ են այսօր , բայց կը յորդորեմ զքեզ որ ուրիշ անգամ ա՛յլ եւս լաւ մտածես . այս պատահած զժբաղդութեամբ գոնէ փորձառու եղիր : Ամօթը և զղջումն աճապարանաց սովորական պտուղներն են » :

Թարգմ. Ի Դադ .

ՄԿՐՏԻՉ Ս. ՊԱԼԵԱՆ

Առակերս Անաթոլիա գօլէհիկ
ի Մարգուան

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Պօղոս և Մարիամ , քոյր և եղբայր , մրցանակաբաշխութեան հանդէսէն կը վերադառնան , առաջինը գլուխը ծըռած , իսկ երկրորդը՝ զուարթ և բազուկները գրքերով և պատկներով բեռնաւորած :

— Պօղոս , կ'ըսէ մեծ մայրն յայնժամ ,

ի՞նչպէս չը կրցար դո՛ւ եւս մրցանակ մ'առնուլ: Քոյրը ուզելով արդարացնել իւր եղբայրը.

— Ո՛հ, մեծ մայր իմ, պէտք չէ որ յանդիմանես զայն, յանցանքն իւրը չէ. սեղանին վրայ գիրք մը չը մնաց:

Մանուկ մը, բժշկին հրամանաց համեմատ տաքէ կաթ խմելու: ստիպուած լինելով՝ իւր մօրը կը՛ջգանդատի.

— Ա՛հ, մայրիկ, ո՛րչափ կուզեմ որ տաք կաթ տուող կովը մեռնի:

Ձարեհ պարտէզին դրանը առջև գընտակ կը խաղայ: Աղքատ մը կ'անցնի և իրմէ ողորմութիւն կը խնդրէ: Ձարեհ խոհանոց կը վազէ և պատառ մը հաց կը բերէ:

— Շնորհակալ եմ, զաւակս, կ'ըսէ մուրացիկն, պիտի աղօթեմ Աստուծոյ որ նոյնը հատուցանէ քեզ փոխարէն:

— Ուրեմն, կը պատասխանէ տղեկը, աղօթէ՝ որ հետը քիչ մը չաքար տայ:

Տղայական պատասխան մը.

— Գէ՞որգ, վերջին քննութեան ժամանակ լաւ տեղ մը բռնեցի՞ր աշակերտաց մէջ:

— Այո՛, հօրեղբայր, վառարանին ճիշտ քոյնէն էի:

Թարգ.

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

Հրաւիրուած տեղն երթալու մի՛ ամբշնար, իսկ չ'հրաւիրուած տեղը երթալով ուրիշին նեղութիւն մի՛ տար:

— Թէ՛ հարսանեաց և թէ՛ յուզարկաւորութեան հանդիսի գացած ժամանակ փորդ կշտացուր. քանզի առաջինք ուրախութենէն՝ իսկ վերջինք իւրեանց ցաւէն ու կսկիծէն կը մոռնան զքեզ:

ՀԱՄԱՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲՆԵՒՈՒ

ԵՐԿԻՐ ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԺՕՁԵՖԻ

ԵՒ

Ծ Ո Վ. Ն Ո Ր - Զ Է Մ Պ Լ Ա Ր

ԳԼՈՒԽ Ա.

Մեկնում եւրոպայէ. — Թոմասի. —
Ծով Նոր- Զեմպրայի. — Սառնոցներէ
պաշարեալ.

(Շարունակութիւն 1 քիւէն)

Պարէնց կղզիք, այսպէս յորջորջեալ ի պատիւ հռչակաւոր Հօլանտացի նաւորդին, որ գտաւ զայնս Ժ.Զ. դարուն վերջերն, տասնեակ կղզիներ և իրարմէ անջատուած նեղ ջրանցքով մը: Ժայռը բաղկացած է հերձաքարէ, կրային քարով խառն, սոյն վերջինն կազմուած անթիւ մանրադիտական բուսաքարերէ, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ առաւել տաք ծով մը տիրած է այդ վայրաց և սնուցած է այնպիսի կենդանիներ, որք այսօր երկրագունտիս վրայ ապրելէ դադրած են:

Երկու նաւերն ութ օրի չափ մնացին անդ: Ճանապարհորդք կրցան Նասօի հրուանդանին վրայ հաստատել իրենց պաշարը:

Օգոստոս 15 ին, Բաեէն և Վէլլէք կոմսն, նաւաստեաց, շանց և բալիսիրներու հետ մեկնեցան, ի միասին տանելով 900 քիւէ հաց և 1800 քիւէ երշիկ: Սոյն պաշարը դրուեցաւ Ժայռի մը ձեղքին մէջ, որոյ բերանը գոցեցին սառոյցի ահագին կտորներով: Այսպէս պաշարներն պաշտպանած էին ձերմակ արջերէն: Գալով Ռուս և Նորվեկիացի ձկնորսաց, սոցա վրայ կրնային վստա-

հիւ, սովի ժամանակ միայն գործածելով պահուած կերակուրն :

Այս արշաւանքէն վերադարձին , տմէն ոք զգուշական միջոցներ ի ձեռին առաւ բեւեռային բնութեան դէմ ինքզինքը պաշտպանելու համար : Այդ ծովերուն մէջ նաւ մը միշտ սառոյցներէ կտարուելու և մի քանի վայրկեանէն ընկըզմեղու վտանգին մէջ կը գտնուի ,

բութեամբ մը , իրենց տրուելիք խըշտիկներուն : Սուսպու և Բէքէլ երկու լարօնացի շուներն , ստոյիկեանութեան միակ ապացոյցը կուտային և իիլիսովայօրէն կը ննջէին ձեռն խաւի մը ներքեւ : մեծ դժուարութեամբ ընտելացան փակի մսին , քանզի այս միտն իրենց անխորթ եկած էր ի սկզբան :

Սեպտեմբեր 20 ին , ամէն պատրաստու-

Եւ երկու նաւուց իրարմէ բաժանման վայրկեանն հասաւ :

ուստի և Զանացին իրենց ձեռաց ներքեւ ունենալ չորս շարթուան բաւականացող պաշար մը , և նաւաստեաց իւրաքանչիւրն կանխաւ առանձինն հրահանգներ ստացաւ :

Նաւուն կամուրջը լցուած էր խել մը իրերով , և ո՛չ ոք կը համարձակէր ազատ շարթում մ'ընել : Ծունները շղթայակալ , կ'սպասէին օրինաւոր համբե-

թիւնք վերջացան : Սառոյցին մէջ եղած մի քանի գործողութեանց միջոցաւ ճանապարհորդութեան շարունակութիւնը կարելի եղաւ , և երկու նաւուց իրարմէ բաժանման վայրկեանն հասաւ : Որպիսի՞ յուզմամբ հրաժեշտներ մատուցուեցան :

Բաժանում , զիրար այլ ևս չտեսնելու երկիւղով :

Երկնակամարն թխագոյն էր և հիւսիսային արեւելեան հողմն կը փչէր՝ երբ Թէկէքօն վառեց իր հնոցներն, և Իցպօռնի մեկնումէն մի քանի վայրկեան վերջ, ինք ևս անյայտ կը լինէր մշուշին մէջ:

Ամբողջ օրը, Թէկէքօն յառաջացաւ դէպ ի հիւսիսակողմն նոր Զէմպլաի: Սառոյցներն դամ քան զգամ կը բազմանային և նաւարկութիւնը կը դժուարանար: Գիշերը վրայ հասնելով՝ սառ-

ճակատագրոյն դէմ մղեալ այդ կռուոց մէջ, որոց կ'սպասեն մեր ընդդիմանալու բարոյական զօրութիւններն, մարդն միշտ կը պահէ մօտալուտ փրկութեան մը անպատմելի յոյսն և չնմարէր բնաւ այն պատրանաց երկար շղթայն, որով շրջապատուած է: Բոլորովին պիտի յուսահատէինք, երբ նոյն երեկոյին գիտցած ըլլայինք որ, այնուհետեւ սառոյցներուն քմահաճոյից դատապարտուած էինք, թէ՛ մեր նաւն դադրած էր իւր

Թէկէքօն սառոյցներէ պաշարեալ

նակոյտեր ամբողջովին գոցեցին ճանապարհն, և հարկ եղաւ խարխիս նետել նպաստաւոր վախճանի մը սպասելով: Բայց սառն, փոխանակ հալելու և կըտոր կտոր լինելու, կը կռտակուէր և սկսած էր արդէն նաւն իւր ամէն կողմէն պաշարել: Ընդ հուպ ջրոյ ամէն հետք անյայտացան, և սառէ լեռ մը բարձրացաւ, Թէկէքօն, այլ եւս չպիտի կրնար յաղթել այլմ:

« Բարերազդարար, կը գրէ Բաեէն,

դերը կատարելէ, թէ ամէն յոյս՝ զոր մեր բարեկամք յայտնած էին մեզ ողջունելով՝ Թէկէքօնի երեւումն, ոչնչութեան մատնուած էր, և քսան և չորս երկա՛ր ամիսներ խաղալիք պիտի լինէինք բեւեռային տարերաց և մենք ռահ-վիրաններու յաղթող գունդ մը լինելէ հեռի, սառոյցին և հողմոյն գերի եղած էինք:

ԳԼՈՒԽ Բ.

Զննան *Մերձեցումն*. — Նոր-Զեմպրա. —

Օղոյ Փոփոխութիւններն .

Օգոստոսի վերջերն , բեւեռային ծովուց մէջ , բարեխառնութիւնն զէրօ աստիճանին կը հասնի . բայց նոյն տարին (1872) զէրօյէն վար 6 աստիճանի հաւասարեցաւ : Զիւնը կը տեղար առատութեամբ , բեւեռային ձմեռը կը մերձենար իւր բոլոր սաստկութեամբ :

Ուղեւորք յայնժամ 76⁰ , 22' հիւսիսային լայնութեան աստիճանին վրայ կը գտնուէին :

Որովհետեւ նաւը պաշարող սառնակոյտերն փոքր ծաւալ մ'ունէին , յոյս կար թէ՛ արեւելեան աստիճանի հոգմ մը պիտի կրնար զայնս ցրուել : Բայց ընդհակառակն եղաւ . ցրտին սաստկութիւնը , ձեռնց կուտակումը առաւել մեծցուցին այդ կոյտերն . և մի քանի աւուրց մէջ այնքան բազմացան սառնանամանիքն որոց մէջ նաւն տնչարժ և բռնտարկեալ կը մնար :

Սեպտ. 11 ին , ջերմաչափն 11 աստիճանի իջաւ : Արեգակն տասը ժամ թագուն կը մնար , և դեռ նոր կազմուած սառոյցն այնքան կարծրացաւ որ ճանապարհորդք իրենց մտքէն հանեցին փրկութեան ուղին յոյս :

Յաջորդ օրը , սառոյցներուն մեծագոյն մասը խորտակեցաւ բաւական ընդարձակ ջրանցք մը գոյանալով և Թէկէթօմ ընդ երկար բռնտարկեալ չմնաց այդ ահագին կոյտերուն մէջ : 2/4 ժամէն վերջ , զօրաւոր ճնշման մը ազդեցութեամբ , վեր բարձրացաւ . անմնաս նախաբան մ'այն բաղամանց և ահաւոր արկածից որոց պիտի հանդիպէր իւր ճանապարհորդութեան ժամանակ :

Օդն կ'սկսէր ցրտիլ և մթազնիլ .

սեպտ. 2 էն յետոյ պարտաւորեցան մինչեւ ժամը 9 1/2 կանթեղ վառել , տաքցունել սենեակներն յորս բարեխառնութիւնն ժամանակէ մ'ի վեր զէրօյի իջած էր : Ամսոյն 11 ին , զէրօյն 19' վար իջաւ : Երեւեցան հիւսիսայգի առաջին նշոյլները :

Հիւսիսային արեւելեան կողմէն փչող աստիճանի հոգմ մը՝ արեւմտեան կողման սառոյցներն կը բարձրացնէր տակաւ առ տակաւ : Սոյն արկածին առջեւ , նաւաստիք փորձեցին սղոցներն՝ սառնակոյտները կտրելու : Բայց ո՛չ սղոց և ո՛չ վառօդ կրցան յաջող արդիւնք մ'ունենալ : Բացուած մասերն ակնթարթի մէջ կը գոցուէին , և շոգւոյն զօրութիւնն իսկ չէր յաջողեր տալ սառոյցին մի անկախ շարժում , և ո՛չ ալ միկ կողմ վանել այն սառի կտորներն զորս նաւաստեաց գործիքները իրարմէ բաժնած էր :

Այդ ճեղքերն՝ որք մերթ ընդ մերթ կ'երեւէին սառնապատ դաշտին մէջ , իրենց համար միշտ նորանոր յուզմանց աղբիւր մ'էին : Ամէն մի ճեղք ըստ բաւականի մեծ յոյս մը կուտար իրենց . ամէն ոք նաւուն մէջ կը մտնէր և իւր պաշտօնին գլուխն անցած իւր ազատութեան վրայ կը խորհէր :

Բայց փրկութեան ժամը չէր հնչած . հիւսիսային փոթորիկներն չէին գար և Թէկէթօմ սառոյցներէն կը մղուէր դէպ ի հիւսիսային արեւելեան կողմն :

(Շարունակելի)

ԱՂՔԱՏԻԿ ՄԱՆԿԱՆՑ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆ

Այցեւեմը աղքատիկ մանկանց բնակարանն : Ննջարանն զետեղուած է ընդարձակ սրահի մը մէջ , խիստ բարձր

ձեղունով, օդաւէտ, փայտեայ տախտակամածով և իւղաներկ որմերն կճածեիի նման փայլուն: Սրահին շուրջը կը գտնուի օրորոցներու կարգ մը, յորս կը ննջեն խաղաղիկ ընկեցիկ մանուկներն, դեռ անկարող քայլելու: Մէջտեղն, քովէ քով՝ երկաթեայ մահճակալները կը գտնուին այն մանկանց համար որք կրնան ոտքի վրայ քայլել: Ամէն մէկ անկողնիկին վրայ ցուցակ մը կայ նուիրատուաց անուններուն համար: Այդ անուններն ճանչցայ ես. տեսայ զայնս ամէն ուրեք ուր գլխաւորէին ի գործ կը դրուէր: Նօթանասուն մանկիկներն կ'ընդունին անդ այն խնամքն զորս կը պարտին անհատական բարերարութեանց, տասն և հինգ աղախիններ գըրեթէ ամէնքն բրիտանական գդակներ դրած իրենց գլուխը, կը գգուեն, կ'օրորեն, կը ննջեցնեն մանկիկները, վեր կը վերցնեն երբ՝ լյնան, կը փայփայեն երբ արտասուեն և սիրուն քմծիծաղներով զանոնք կ'զբօսցնեն:

Թաղին տղայքն են դօքա. մեծագոյն մասը կը պատկանի մօտակայ ծխախոտի գործարանին մէջ աշխատող կանանց, որք գործատուն երթալէ առաջ կը դնեն փոքրիկն այդ պատսպարանին մէջ, և օրը երկու կամ երեք անգամ կուգան տալու նմա կաթ՝ երբ անօթեան և երեկոյին իրենց բնակարանը կը տանին: Եւ այս միջոցաւ մտահոգ չ'են լինիր. գիտեն թէ՝ մանկիկն կը խնամուի մայրենի գորովով մը, և կ'աշխատին իրենք հանգստօրէն առանց կասկած մ'ունենալու այն յաճախակի արկածներուն վրայ՝ որոց մարդ կը հանդիպի երբ քսաններու և դրացեաց խնամոց դիմէ: Այդ մանկունք կը գըտնուին առողջապահիկ, ապահովագոյն և զբօսեցուցիչ պայմանաց ներքեւ զորս

երբէք չը պիտի կարենային գտնել հայրենի յարկին մէջ: Ամէնքն ալ մէկ ձեւ զգեստ կը հագնին. աղջկունք վարդագոյն բամբակէ շրջագգեստ մանչերն՝ կապոյտ բամբակէ տափասներ: Երբ անտանիքներն կարի աղքատ լինին, անկարող հայթայթելու այդ պէտքերն, յայնժամ ձրիարար կը տրուին նոցա:

Գլխաւորէին քոյրը կը հսկէ այդ փոքր աշխարհին վրայ, կը կառավարէ աղախիններն, ոչինչ իրմէ կը խուսափի, կարծես ամէն ինչ տեսնելու միանգամայն դիտելու համար գլխուն ետեւն ալ աչեր ունի: Առաւօտեան ժամը եօթնին միջոցներն, երբեմն աւելի կանուխ, տղայք կը բերուին և անմիջապէս բարեպաշտ քոյրն կը ձեռնարկէ լուացքի խնամոց, որ ամենէն աւելի անհրաժեշտն է: Փոքրիկները կը հագնին չոր և մաքուր ճերմակեղէններ, որովհետեւ առողջապահութիւնն առաջին մանկութեան համար գլխաւոր կարեւորութիւն մ'ունի և թէ՛ չափազանց մաքրութիւնն առողջապահիկ կանոնաց ամենէն կարեւորն է: Եւ երբ այդ մանկունք իրենց ստնտուաց խնամոց ներքեւ լինին, կը տեսնես նոցա հրեշտակային դիմաց վրայ սպիտակ և վարդագոյն բիծեր որք հաճոյալի տեսարան մը կը պարզեն: Ժամը տասն և մէկէն մինչեւ ցմէկ առաւօտեան մանկիկներն կը պառկեցնեն և այդ մանկանց խումբն կը ննջէ վարագոյրներով ծածկուած պատուհանաց մէջ: Մոյն ընդհանուր քնոյ միջոցին, կը հսկէ գլխաւորէին քոյրն. այլ ևս չը քայլէր նա. տախտակամածին վրայ կը սահի օրպէս զի իր քայլից աղմուկը չ'վրդովէ այդ հրեշտակաց հանգիստն: Զանոնք կը փայփայէ, կը հանուեցնէ, կը պատէ ճերմակեղինօք, և կը բռնէ զայնս մայրենի այնպիսի դիւ-

րաշարժութեամբ մը որ տեսնողը կը հիանայ կարծելով թէ բնութեան միայն յատուկ է :

Մերձակայ սրահի մը մէջտեղ կը բարձրանայ պտոյտի վայրն շրջանակաձեւ , որոյ սիւներն իբր յենակէտ , թոյլ կուտան մանկանց քայլել առանց խնալու . ցուրտ և անձրեւոտ օրերն հոն կ'անցընեն . երբ գեղեցիկ է օդն և արեգական ճառագայթն կը ժպտի յերկինս . կ'զբօսնուն անդ . կը գլտորին և երբեմն խսկ կ'լինան : Երեկոյին , գործատունէն դուրս ելնելուն պէս , կանայք ազատութիւն ստացած , կուգան առնուլ այդ դրախտէն եօթանասուն բնակիչներն և Գլխութեան քոյրը կը դադարի մայր լինելէ մինչև յյաջորդ առաւօտն :

ՄԱՔՍԻՄ ՏԻԻԳԱՆ

Թարգմ.

Մ . Գ . ՄՈՋԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՑ ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե Ր Ո Ւ Ս Ա Ղ Է Մ Ի

ԵՒ

ՄՐԱՋԱՆ ՏԵՂԵԱՅ

Գ Լ Ո Ւ Խ Է .

ՁԻԹԵՆԵԱՅ ԼԵՌ

Կ Ա Մ

Ս . Համբարձում

Ձիթենեաց լեռն Ս . Երուսաղէմի արեւելեան կողմն է , կը ձգտի ի հիւսիսոյ ի հարաւ և կը բաժնուի Ս . Երուսաղէմէն Կեդրոնի և Յովսափաթու հեղեղատաւ , Ս . Քաղաքին և չընկալայ երկրէն : Այս լեռնէն համբարձաւ Փըր-

կիչն մեր Յիսուս Քրիստոս , յորմէ հետէ այս սրբազան լեռն , Քրիստոնէից կողմէ կոչեցաւ «Ս . Համբարձման լեռ» : Արարացիք «Ճէպլէլի բուր» կ'անուանեն լեռան , և վրայի գիւղին ալ «Ձէյթուն» :

Ս . Համբարձման լեռն ելնելու համար , թէև ունինք այլ և այլ ճանապարհներ , բայց մենք կ'ուզենք սովորական ճանապարհէն տանիլ մեր սիրելի ընթերցողներ :

Արդէն Ս . Աստուածածնայ կուսին Եկեղեցւոյ ճանապարհն գիտենք , և արդէն հոն տեսնո՞ք , այժմ Լատինաց սեփական «Դեքսեմանի պարսէզն» , որոյ բոլորովն պարսպապատ է : Ս . Աստուածածնայ եկեղեցւոյ արտաքին դաւթի և ունի պարտիզին միջեւ , ուղղակի դէպ ի արեւելք եղած ճանապարհն , որ լեռան հիւսիսային կողին վրայ կ'լինայ , զմեզ կը տանի Ս . Համբարձման լեռն կէս ժամէն հետէ քալելով :

«Գեթեմանի պարտիզին հիւսիսային առաջին անկիւնէն սկսեալ իբր 100 քայլ վեր ելած ժամանակնիս , աջ թևի վրայ եղած ուրիշ պարտիզի մը պատին տակովը սպիտակ ժայռ մը կ'երեւի , կ'աւանդուի թէ , Տէրն մեր Յիսուս Ծաղկադարբի օրն Ձիթենեաց լեռնէն գալուէն , այս ժայռին վրայ էջէն իջնալով յաւանակին վրայ նստաւ , և մեր Աբգար Քրիստոնեայ թագաւորին դեսպաններն , Անանէ և իւր ընկերք , հոս մօտենալով Յիսուսի , Նորա առաքելոց հետ խօսակցութիւն ըրին :

Սոյն երկրորդ պարտիզին հարաւային կողմի ընդարձակ ամայի տեղն , որ Գեթեմանի պարտիզին գրեթէ վրան է , իբր «Յանդիման քանարի» , 1884 թուականին Ռուսաց Տէրութիւնն գնելով , 1887ին հինգ կաթուղիկէիւ և մի զանգակատընով փառաւոր եկեղեցի մը կառուցին :

ՔՆԱՑՈՂ ԱՂԱ ՏԵՏԵՆ

ԴԻՄԱՆԿԱՐՆԵՐՆ. — Սոյն բացատրութեան հետ միասին տրուած ստուերանկարներուն թուղթը նշան դրուած տեղէն կտրելով զատեցէ՛ք և յետոյ քիչ մը հաստ խաւաքարտի վրայ փակցուցէ՛ք: Երբ լաւ մը չորնայ, սուր զմելիի մը միջոցաւ զգուշութեամբ ճերմակ մնացած մասերը կտրեցէ՛ք՝ առանց դպչելու սև պատկերներուն: Կէտաւոր գծով նշանակուածներն՝ շարժող կտորներն են:

Սև պատկերներուն վրայ երեք տեսակ կէտեր կան: Առաջին՝ Սև շրջանակով սպիտակ կէտերն, որոց մէջէն պիտի անցունէք գնդասեղներ՝ շարժուն կտորները անշարժ կտորին հետ միացնելու համար: Երկրորդ խաչաձեւ սպիտակ կէտերն, որոց մէջ պէտք է անցնել գնդասեղներ, որուն վրայ պիտի գան կենալ շարժող կտորները: Երրորդ բոլորովին սպիտակ և կլոր կէտերն, որոց պիտի կապուին թելերը:

Ուզած ձեւովիդ չէ՛ք կրնար թելերէն քաշելով խաղցնել: Օրինակի համար, եթէ ուզէք (թիւ 1) քրնացող Աղա Տէտէն արթնցնել, կամայ մը քաշեցէ՛ք թելը, զլուսը վեր առնելու համար, և յետոյ թելը թող տուէք, որպէս զի գլուխը իւր առջի վիճակը ստանայ: այս կերպով շատ բնական շարժումներ տեղի կ'ունենան: Պէտք է նաև մուկը բռնող չարածը՝ ճիին բազուկը կանոնաւոր կերպով երեւցնել, որով մուկը Աղա Տէտէին վզին մէջ սահի, և այս շատ ծիծաղաշարժ պիտի ըլլայ:

Ի՞նչպէս պէ՛տ է ներկայացնել. — Կամ ձեր ձեռքով և կամ ատաղձագործին միջոցաւ, ինչպէս որ կը ցըցունէ՛ այս պատկերը, շինել տուէ՛ք քառակուսի փայտ մը, որոյ երկայնութեան վրայ գտնուի բարակ ճեղք մը, որոյ մէջ կը հաստատէք խաւաքարտէ՛ սև պատկերները:

Այժմ կը մնայ ունենալ սեղան կամ սնտուկ մը, որու վրայ կը հաստատէք կամ բարակ կտու ով վարագոյր մը և կամ փայտէ շրջանակի մէջ անցուած փա-

րակ թուղթ. սեղանին ետեւի կողմը կը դնէք կանթեղ մը և սեղանին միւս կողմը փոքրիկ հանդիսականները, զուարճալի ներկայացումը ձրիապէս դիտելու համար:

Միջոցով այս կէտերն պիտի կարգաւորուին և լաւագոյն պիտի օգտագործուին:

յանուն «Մարեմայ Մագքադինացոյ», ծախուք Ռուսաց արդի Կայսեր եղբայր մեծ իշխան Վլատիմիր Աղեքսանդրովիչի, ի յիշատակ հանգուցեալ Աղեքսանդր Բ. Կայսեր թագուհւոյն. և 1888 թուականին ալ օծման հանդէսը կատա-

ւելի վեր եղած ընդարձակ տեղն է, ուր աւերակ հին չէնք մ'ալ կայ մատրանաձև:

Վերոյիշեալ ճերմակ ժայռի քովէն ճանապարհն շարունակելով 30 վայրկէնէն լերան գլուխը կը հասնինք, ուր ճանապարհը երկուքի կը բաժնուի, ձախ

Յանդիման Տանարի:

րեցին ի ներկայութեան մեծ Դուքս Սերգիոս և մեծ Դուքս Բօլի, ի ձեռն Ամեն. Նիկօթիմոս Պատրիարքին Յունաց:

Ս. Աւետարանին մէջ յիշուած «Յանդիման Տանարի» տեղն, ասկէ քիչ մ'ա-

կողմի ճանապարհն դէպ ի «Գալիլեա» լեռը կը տանի, որ Զիթենեաց լերան մի մասն է, իսկ աջ կողմինը՝ Ս. Համարածման տեղը և գիւղը կը տանի. գիւղի բնակիչներն ամբողջովին Արաբացի են:

Սոյն երկու ճանապարհին վրայ, որ արեւելեան կողմը կ'իյնայ, եռանկիւնաձեւ գետին մ'է, ուր երեք հին ձիթենի կան գրեթէ իրարու մօտ, սոյն տեղւոյն համար Հաննէ պատմագիրն Բաւրիոնի տեղն կ'անուանէ, և կը յիշէ թէ ժամանակին ալ եկեղեցի մը կար: Անշուշտ մեր եօթանասուն վանքերէն մին էր, որովհետեւ ինչպէս կը յիշատակուի վանօրէից գրքին մէջ, թէ Հայք 6 վանք ունէին Գալիլիա լեւան կողմը:

Մենք ալ կողմի ճանապարհը շարունակելով հինգ վայրկեանէն կը հասնինք մինարէի մը քով, ուր է նաև Ս. Համբարձման տեղւոյն բակին դուռը: Բակին դրան բանալին այն տեղի Շէյխերուն քովն է, որք կը բանան և կը գոցեն երբ որ ուզեն և երբ հարկ լինի:

Մինարէն կից է Ս. Համբարձման բակի պարսպին, դիմացի դռնէն ներս Շէյխերուն բնակարանը կը մտնուի ուր կայ փոքր Մէսճիտ մը, մինարէի ճանապարհն ալ այս բնակարանին մէջն է, տեղւոյն Շէյխին մի քանի դահեկան պարգեւ տալով կը թողու վեր մինարէն ելնելու, ուր մարդու աչքին գեղեցիկ տեսարան մը կը ներկայանայ ամէն կողմէն, մանաւանդ արեւմտեան կողմէն. Դեթսեմանի ձորը, ամբողջ Երուսաղէմը, և ի մասնաւորի Սողոմոնեան Տաճարը (Հաբէմի Շէրիֆ), Ս. Յակովբայ և Ս. Յարութեան գմբէթք և Ռուսաց վանքը. արեւելեան կողմէն Յուդայի երկրին անապատը մինչեւ Յորդանան գետ և Մեռեալ ծով, ու լեռներու երկար շղթայ մը:

Ս. Համբարձման տեղւոյն բակն բոլորածէ և է ճիշդ կեդրոնն է արգի մատուռն, որ ութանկիւնի է 6-7 տրամագծով, վրան գմբէթ մը կայ և ձեւն ալ արաբական է, մատրան մէջ Գրիս-

տոսի Համբարձման օրն թողուցած ոտնատեղւոյն նշանը կ'երևի ժայռի մը վըրայ դրօշմուած, բարեպաշտ ուխտաւորաց համբուրելու համար ժայռին այն մասն բաց թողլով, միւս բոլորտիքը քարայտակուած է որչափ տեղ որ յարկի տակ առնուած է:

Ամբողջ բակն պարսպապատ, ներքին կողմը զատ զատ քարէ սեղաններ կան շինուած որոշեալ սահմաններով երեք ազգի սեփական, հիւսիսային կողմը դռնէն սկսեալ ամբողջովին, և արեւելեան կողմի պարսպին կից երեք առանձին սեղաններն մերն են, որոց առաջնոյն վրայ մենք, երկրորդին վրայ Գըպտիք և երրորդին վրայ Ասորիք կը պատարագեն: Հարաւային կողմը, դռնէն սկսեալ մինչեւ կէսը Հատինաց և անկէ անդին Յունաց, ուր սեղան մը ունին: Միակ դուռն երեք ազգի սեփական է:

Մենք և Յոյք տարին երկու անգամ Ս. Պատարագ կը մատուցանենք. մին Ս. Համբարձման օրն, ինչպէս նաև բոլոր ուրիշ ազգերն, իսկ միւսն մեծ պահոց մէջ:

Մեծ Պահոց Տնտեսի կիւրակէին, շաբաթ օրէն մեր միաբանութենէն Լուսարարասլետ Եպիսկոպոսի որոշմամբ, տասնի չափ վարդապետք և միաբանք երթալով ի Ս. Համբարձում, հոն մեր սեփական եղած հիւսիսային կողմը վըրաններ կը լարեն. երեկոյեան ժամերգութիւն կը կատարեն վրանին տակ, և մատրան մէջ ալ շարժական սեղան կազմելով Ս. Պատարագ կը մատուցանեն: Այս օրն որովհետեւ առանձին ենք, և ուրիշ ազգ որ և է պաշտօն մը չ'ունի, Հայկական սովորութիւնք և արարողութիւնքն կը կատարենք համարձակ:

[Շարունակելի]

ՏՐԴԱՏ ՎՊԻ. ՊԱՆԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՌՈՒՆԻՐ

1. — Ինչո՞ւ համար ածելի մը լաւ կը կտրէ՝ երբ զայն սափրիչը գործածելէ առաջ տաք ջրոյ մէջ կ'ընկղմէ :

2. — Ինչո՞ւ համար ծանր կը կշռէ մեր մարմինը՝ օդը խոնաւ եղած ժամանակ :

3. — Ինչո՞ւ ձմեռը մեր շունչը կը տեսնենք և ամառը չ'ենք տեսներ :

Այսուհետեւ հանդիսիս միջոցաւ գիտական պարզ հարցումներ պիտի ուղղենք մեր ընթերցողաց, և եթէ ընդունինք լաւ ու կոկիկ պատասխաններ՝ հետեւեալ թուով պիտի հրատարակենք :

ՀԱՆԵՆՈՒԿ 4

1	.	.	.	+	.	.	.	.	.
2	.	.	.	+	.	.	.	.	.
3	.	.	.	+	.	.	.	.	.
4	.	.	.	+	.	.	.	.	.
5	.	.	.	+	.	.	.	.	.
6	.	.	.	+	.	.	.	.	.
7	.	.	.	+	.	.	.	.	.
8	.	.	.	+	.	.	.	.	.
9	.	.	.	+	.	.	.	.	.
10	.	.	.	+	.	.	.	.	.
11	.	.	.	+	.	.	.	.	.
12	.	.	.	+	.	.	.	.	.
13	.	.	.	+	.	.	.	.	.
14	.	.	.	+	.	.	.	.	.
15	.	.	.	+	.	.	.	.	.
16	.	.	.	+	.	.	.	.	.
17	.	.	.	+	.	.	.	.	.

Վերոյիշեալ կէտաւոր տողերուն տեղ, հետեւեալ աշխարհագրական անունները գրէք, և ճիշդ մէջտեղի տաւորը պիտի կտրմեն նշանաւոր ծովային հանապարհորդի մ'անունը :

1. Գերմանիոյ մէջ լեռան մ'անուն.
2. Սպանիոյ մէջ քաղաքի մ'անուն.
3. Խաղաղական լիկէանու մէջ կղզւոյ մ'անուն.
4. Հիւս. Ամերի. հրաբխային լեռանց միոյն.
5. Հայկական տառ. մը.
6. Կովկասի մէջ վտակի մ'անուն.
7. Ափրիկէի մէջ քաղաքի մ'անուն.

8. Նորվեգիոյ մէջ կղզւոյ մ'անուն.
9. Գերմանական դ.քառ. թեան մ'անուն.
10. Բուսնական քաղաքաց միոյն անունը.
11. Անգլ. Միացըր գաւառին մէջ գետ մը.
12. Անգլիոյ մէջ փոքր քաղաքի մ'անուն.
13. Հայկական տառ. մը.
14. Անգլ. Բլըսդըր նահանգին մէջ քաղաք մը.
15. Մարոքի մէջ գետի մ'անուն.
16. Նոր Կրտստայի մէջ գաւառի մ'անուն.
17. Սկովտիոյ մէջ քաղաքի մ'անուն.

Այն հանելուկը լուծողներն մէկ մէկ նուէր պիտի ընդունին անխտիր .

Տ Ա Ր Ա Ջ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ
ԵՐԳԻԾԱՐԱՆԱԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԵՍ

Կը հրատարակէ թիֆլիզում առաջիկայ 1890 յունւարի մէկից մեր լայտնի հեղինակներ, նըկարիչներ մասնակցութեամբ ամիսը մի անգամ ղերքը (39—28 սանդ.) քառածալ :

ՏԱՐԱՋԻ նպատակն է հայ անդամատանում ցանկ գեղեցկի և բարւոյ սերմեր ու արմատախիլ անել տգեղ և չար որոմն :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. Գեղարուեստ և Գիտութիւն. 2 Պատմական և ժամանակակից վէպեր, պատկերներ, թատրոնական գրուածներ. 3 Բանաստեղծութիւն. 4 Քննադատութիւն և կենսագրութիւն. 5 Կար, ձեւ, ձեռագործ և ամեն նորութիւն արհեստների վերաբերեալ. 6 Տնային արդիւնաբերութիւն և անտեսութիւն. 7 Զանապարհորդութիւն և արկածք. 8 Երաժշտութիւն և թատրոն. 9 Ժամանակագրական լուրեր, տեղեկութիւններ, յօդուածներ և այլն. 10 Յիշիէտօն, Մտքը, Առած, Կատակ. 11 Շախմատի և այլ խաղեր, Բերուս, Հարցեր, Խորհուրդներ, Ամէլ պլէ, Պատասխաններ. 12 Յայտարարութիւններ :

ՏԱՐԱՋԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ 3 ԲՈՎ. Է

Հասցեն՝ Tiflis (Caucase) Rédaction de la Revue «TARAZ»

Խմբ. Հրատարակիչ ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Ա Ղ Բ Ի Ի Ր

ՄԻՈՄՍԵՆՑ ՊԵՏԿԵՐՈՋԱՐԴԻ ՀԱՆԴԷՍ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Կը հրատարակէի նոյն ուղղութեամբ և նոյն աշխատակիցներէ մասնակցութեամբ, գիրքն աւելի մեծացրած, աւելի շքեղ թղթի վրայ և նորագոյն տառերով:

Առաջին պրէմիան է մի գեղեցիկ գրովիւր

Յ Ի Ս Ո Ւ Ս Խ Ա Ջ Ա Կ Ի Ր

Մեծագիր պատկերը

Մինչև գեղեցիկներէ Իր բաժանորդ գրողը կը ստանայ պրէմիան աւելի շուտ քան թերթը, իսկ այնուհետև բաժանորդ գրողը վճարը մեղ հասած օրից մինչև մի ամիս: Յիսուս խաչակիր պրէմիան 3000 օրինակ արգէն ստացել է թիֆլիզում:

Բ. Պրէմիան՝ 4 Յովսէփ Գեղեցիկի վաճառումը 2 Յիսուս Պինա լեռան վրայ աղօթելիս. 3 Մովսէս մարգարէի տասը պատգամ ստանալը, վերին աստիճանի շքեղ պատկերները, 400 Ր. Գրքեր, 50 Ր. Գրասեղանի զարդ-իրեղէններ միջակ կըզգւին սեպտեմբեր ամիսն բաժանորդներէ մէջ:

Գ. Պրէմիան պատի տոնիսակ օրացոյց կողմերէի բաժանորդներին դեկտ. թերթին հետ:

Բացի գրանցից՝ տարոյ ընթացքում կառավար-կուն հանելուկներ և բերուաներ, որոնց առաջին վճարները կըստանան մրցանակներ, գրքեր, պատկերներ, ալբոմներ, գրասենեկի զարդեր և ըն:

Ա. Ղ. Բ. Ի. Ի. րի տարեկան բաժանորդագիրն 3 Ր. է և պրէմիայի ճանապարհածախս պէտ է ուղարկել 28 Կ. փոստի մարկա:

Ապառիկ ոչ սքից չի ընդունուում:

«Տարագիրն» և «Աղբիւրին» միանուագ բաժանորդ գրողը մի և նոյն հասցեով մինչև դեկ. 1 պիտի վճարէ 5 Ր. և 28 Կ.

Հասցեն Tiflis, (Caucase) Rédaction du journal illustré «AGBUR».

Խմբ. Հրատարակիչ Տ. ՆԱՋԱՐԵԱՆ

Ա Ջ Դ

Հետեւեալ գիրքերը կը վաճառուին Հանդիսի տպարանն, Պոլիս Էսկի Զապ-թիէ ճատտէսի թիւ 61.

Ապգային Պատմ. մինչ 1887

Առաջին Ընթերցարան (պատկերագարդ) Առողջաբանութիւն աղջկանց Բանայի շարադրութեան Գիտելիք պարտիք (պատկերագարդ) Երկրորդ Ընթերցարան Ընդհանուր Ազգաց պատմութիւն Ա. Բ. Իրաբանութիւն

Թշուառներ 7 հատոր պատկեր. Փոքրիկ տղու մը յուշապէպը Մեր երկրաւոր բնակարանը Պահպան Հրեշտակի պանդոկն Առևտրական Թաւաբանութիւն Օսմանեան Պատմութիւն Ա. հատոր Մրազան Պատմութիւն Հին Ուխտի պատ. Երկրորդ Ընթերցարան պատկերագարդ Կոմս Մօնվալ (գեղեցիկ վէպ) 2 հատոր Դասարան (Այրենարան նոր ոճով) 118 պատկերով. Երդ Տիպ. կազմ խաւաքարտ

Ա Ջ Դ

Քաղքիւ Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնն պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ Հասարակութեան թէ, յետ այսօրիկ պատրաստ է ընդունիլ ամեն ազգային և օտար լրագրաց գործակալութիւններ, ինչպէս նաև վաճառել իր գրատան մէջ ամեն տեսակ գրեանք, պատրաստ է նմանապէս կատարել լրագրի, գրքի եւ թէ ամեն տեսակ յանձնարարութիւններ իզմիրէն ի Պոլիս և Պօլսէն յիզմիր: Այդ փոփոխական աշխատութիւնք կը կատարուին խիստ գիւրամատչելի պայմաններով յօգուտ Ընկերութեան:

Հաղցէն է հետեւեալն:

Վիլիւմ Կրիֆթի շնորհիւ

ԱՌ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՈՒՆՃԵԱՆ (Իզմիր)

ԾԱՂԻԿ ՄԱՆԿԱՆՑ կը հրատարակուի 15 օր մէկ անգամ: Տարեկան բաժնորդագիրն է՝ Պօլսի համար 30, վեցամս-15, եռամսեայ 8 դր: Գաւառաց համար 40, վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10 դր: Մէկ քերթը 50 փարս:

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ Ա. ՍԱՔԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐԻՉ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ